

Scrisoarea I - Rezumat

Primele patru scrisori, gandite de poet ca o unitate, s-au publicat in "Convorbiri literare" intre februarie si septembrie 1881, fiind rodul a numerosi ani de elaborare, despre care vorbesc bogatele manuscrise. Ceea ce ar fi mai greu de probat cu certitudine e momentul germinativ al ideii ciclului. Ordinea poemelor in interiorul ciclului a fost initial alta: II, IV, III, I, V. Poetul le numerotase altfel. Maiorescu le-a publicat sub titlu Satire.

Daca punctul de plecare al "Scrisorii I" e totusi Imnul Creatiunii din Rig Veda, ideea caderii lumilor in haosul initial e de la Hugo

Dar poetul citise si pe Kant, la care aparitia si disparitia sistemelor solare reprezinta o etapa intr-un sir nesfarsit de asemenea repetitii. Epistemologia lui Kant iar putea fi sursa ideii subiectivitatii lumii lumea nu exista decat in masura in care cineva o poate cunoaste.

Metafora eminesciana a nasterii universului se concretizeaza in imagini de sursa indiana: samburele generator al nasterii Cosmului, ininteligibilitatea naturii divinitatii. Calatoria intersiderala a avut si ea cateva modele in poezia europeana.

Constructia poemului se sprijina pe o imagine centrala, aceea cuprinsa in secventa a patra. Secventele se succed intr-un echilibru formal exemplar

1. Ritualul de patrundere intr-un saptiu estetic, "paralel si autonom fata de cel real";
2. Imaginea dascalului;
3. Cosmonogia si tabloul apocaliptic;
4. Meditatie asupra destinului umani al dascalului;
5. Momentul final, simetric celui initial.

Maiorescu a intitulat poemul "Satira", o incadrare reprezentativa in specia care s-a particularizat adesea la Eminescu in compozitii biplane. Asadar, poem cosmogonic si satira sociala cu elemente de elegie, dar si meditatie asupra destinului uman si cosmic, aceste incadrari aseaza laolalta specii si teme.

Cele patru versiuni autonome ale poemului au fost precedate de multiple exercitii si ciorne, unele dinainte de 1874, intre ele aflandu-se manuscrise concepute pe ideea cosmogoniei.

Motivul indic al "suprematiei mortii" in prelucrare schopenhaueriana centreaza la Eminescu celelalte idei mito-poetice. Ambiguitatea de sens a conceputului e voalata, dar variantele satirei sunt lamuritoare: moartea cu finitudine si moartea adusa de un demon in lume poarta conotatii negative: "Sa te stingi far de sperante, sa vezi la nimic reduse / Toate lungile dorinte....", "Caci e vis al nefiintii universul cel himeric".

Scrisoarea I ocupa un loc primordial printre marile poeme eminesciene.